

Inventering av fältgentiana Kronobergs län 2008

På uppdrag av Länsstyrelsen i Kronobergs län

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN

Inventering av fältgentiana i Kronobergs län 2008

ISSN 1103-8209, meddelande 2008:23

Jonas Wäglind, Ekologa
på uppdrag av Länsstyrelsen i Kronobergs län
Omslagsbild: fältgentiana, foto Jonas Wäglind

Rapporten kan hämtas på www.g.lst.se

Utgiven av:

Förord

Under sommaren 2008 genomfördes en inventering av fältgentiana i Kronobergs län, undantaget Markaryds och Ljungby kommuner. Inventeringen och skrivandet av rapporten gjordes av Jonas Wäglind på uppdrag av Länsstyrelsen i Kronobergs län. Inventeringen och skrivandet av rapporten är en del av det av Naturvårdverket initierade arbetet med fältgentiana, vilket görs på nationell basis.

Länsstyrelsen har inte tagit ställning till de föreslagna åtgärder som framförs i rapporten, utan författaren ansvarar ensamt för innehållet i rapporten.

Uppdrag

Föreliggande rapport är framtagen av Ekologa på uppdrag av Länsstyrelsen i Kronobergs län. Rapporten är ett underlag till kommande arbete med det nationella åtgärdsprogrammet för fältgentianor i fodermarker. I Kronobergs län företrädesvis till tidig och senblommande fältgentiana *Gentianella spp. campestris*.

Uppdraget antogs av Ekologa 2008-06-06 och nedanstående specifikation ingick i uppdraget. Inventeringen gjordes av Jonas Wäglind under juni och juli 2008.

- Utsökning av lokaler för inventering av arten, baserat på befintligt digitalt kartmaterial, flygbilder och annan information relevant för urvalskriterierna. Utsökning görs av Länsstyrelsen.
- Kartmaterial tillhandahålls av Länsstyrelsen.
- Tretton lokaler skall inventeras, tre av dessa är naturreservaten Ideboås, Skäraskog och Våraskruv. Övriga lokaler är äldre fyndlokaler. För varje besökt lokal ska en habitatsbeskrivning skrivas och en bedömning, av nuvarande skötsel, samt framtida behov göras.
- För alla fyndlokaler ska koordinater (GPS- sju siffror) anges. Alla fynd av rödlistade arter skall rapporteras till artdatabanken.
- Fotografier av samtliga lokaler med förekomst av fältgentiana skall tas med digital kamera.
- Besök under dagtid av utvalda lokaler under juni och juli 2008.
- Redovisning i form av CD-skiva innehållande Excelfil, digitala foton, skriven dokumentation samt lokalbeskrivningar, inlämnad senast den 1 oktober 2008.

Titel:	Inventering av fältgentiana i Kronobergs län 2008
Författare:	Ekologa, Jonas Wäglind
Fotografier:	Ekologa, Jonas Wäglind
Kontaktperson:	Ekologa, Tegnérgatan 4B, 392 34 KALMAR

Sammanfattning

Under år 2008 genomfördes en inventering av 14 fyndlokaler för fältgentiana *Gentianella spp. campestris* i Alvesta, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö och Älmhults kommuner, alla i Kronobergs län. Inventeringen visade att fältgentiana fortfarande är bestående i denna region. Totalt räknades 558 individer av tidig fältgentiana under inventeringen, månaderna juni och juli 2008. Fältgentiana hittades i fem av totalt 14 fyndlokaler (Bilaga 1) som inventerades. Av de fem fyndlokaler har fyra areellt skydd, naturreservaten Ideboås, Höö och Våraskruv samt Natura 2000 området Skäraskog. Inom skyddade områden i Kronobergs län ökar antalet fältgentiana stabilt över tiden. Den femte fyndlokalen är Sjölund som är utan områdesskydd. Endast 5 individer av tidig fältgentiana hittades utanför område med områdesskydd. Det ser mycket mörkt ut för de nio inventerade lokalerna med gamla fynd där ingen fältgentiana hittades 2008. För samtliga av dessa nio fyndlokaler har mer eller mindre stor förändring av markanvändningen skett under de senaste 30 åren. Fyra av dessa nio lokaler finns inom Natura 2000 område. Fyndlokalerna inom Natura 2000 områden har dock inte förändrats lika påtagligt som de andra lokalerna men tillräckligt mycket för att de kan bedömas som minskande eller inom överskådlig tid helt utgångna.

För att råda bot på antalet utgångna lokaler, måste fler områden ha en skötsel som är utformad för att öka antalet individer och antalet lokaler av fältgentiana i Kronobergs län. En riktad skötsel behövs på samtliga lokaler som i dagsläget inte är utgångna, kompletterat med insådd av fältgentiana. Flera av de inventerade lokaler är potentiella som framtida lokaler för att kunna klara en etablerad population. I några av ovan nämnda lokaler har markägare intresse av och möjlighet till en konstruerad skötsel, med t.ex. en inhägnad anpassad traditionell slåtter och efterbete. De lokaler som avses är Brorsmåla, Kronogården (Fröseke) och Norrgården (Älghult). Vidare har de tre naturreservaten och Skäraskog stora potentiella möjligheter att hysa fler individer och lokaler. Skulle denna vision verkställas och användas som resurs har fältgentianan i Kronobergs län betydligt större förutsättningar i framtiden än vad som finns för arten idag.

Inledning

Fältgentiana *Gentianella spp. campestris* är klassad som sårbar (VU) på den svenska rödlistan (Gärdefors 2005). Rödlistan gäller samtliga underarter, tidig fältgentiana *Gentianella campestris var. suecica*, senblommande fältgentiana *Gentianella campestris* och sätergentiana *Gentianella islandica*. I Kronobergs län är tidig fältgentiana och senblommande fältgentiana funnen (Edqvist, M. & Karlsson T. 2007). Fältgentiana förekommer på ogödslade torra till friska gräsmarker som hävdas med slåtter, bete eller bådaddera (Artdatabanken 2007). Floraväxteriet har inventerat i regionen systematiskt under ett tjugotal år och resultatet visar att antalet lokaler och individer på varje växtlokal har minskat under senare år (Edqvist, M. & Karlsson T. 2007). Idag finns endast en liten del kvar av den historiska utbredning som en gång fanns i odlingslandskapet. Många av fältgentianans lokaler har försvunnit beroende på förändrad markanvändning med uteblivet hävd, obefintlig fröspridning, gödsling (Artdatabanken 2007) samt kvävenedfall. Även hårt och koncentrerat bete kan utarma tidigare etablerade lokaler. Inventeringsstatistiken har visat att fältgentiana kan vara svår att följa beroende på att arten kan variera i hög grad i antalet individer mellan olika år (Edqvist, M. & Karlsson T. 2007).

Metod

Utvalda lokaler av Länsstyrelsen i Kronoberg samt ytterligare en tidigare rapporterad lokal (Norrgården, Älghult) besöktes och inventerades under juni och juli månad 2008. I varje utvald lokal, 14 stycken (Bild 1), gjordes en inventering av hela ytan. Vid funnen lokal med fältgentiana koordinerades växtplatsen med en noggrann (< 3 m) GPS av typen MAGELLAN eXplorist XL. För en mer objektivt bedömd flora i anslutning till en större andel av fältgentianaplantor, skapades en mindre yta (16 dm²) med hjälp av en i fyrkant hopviken tumstock (4 dm x 4 dm). I fyrkantens centrum utplacerades sedan en käpp i mitten för att kunna lokalisera platsen på fotograferad bild. Samtliga individer av fältgentiana räknades i och utanför ytan.

Varje växtlokal avgränsades med hjälp av subjektivt bedömda följeväxter till fältgentiana, markens fuktighet, beskuggning och kringvarande vegetation.

Tre olika grupper av fotografier togs från varje lokal. Ett fotografi på växtlokalen (med käpp) och ett fotografi på ytan (4 dm x 4 dm) ovanifrån samt ett fotografi av en fältgentiana på de växtlokaler som hade fältgentiana närvarande. På de lokaler som visade sig utgångna eller rapporterade utan fynd tidigare, togs endast foton från lokalen. För att tydliggöra lokaler utan inmätning med GPS har kartbild tillagts i bilagan för respektive område

Vid urvalet av följeväxter till tidig fältgentiana *Gentianella suecica* var. *suecica*, valdes kärlväxter som till stora delar har liknande krav på hävd och livsbetingelse. Tidig fältgentiana är en starkt hävdgynnad underart som kräver antingen traditionell ängsslåtter (fagning, slåtter, höbärgning och efterbete) eller välhävdade betesmarker. De följeväxter som valdes ut var darrgräs, jungfrulin, hö- och ängsskallra, solvända, svartkämpar och vårbrodd för att företräda de arter som oftast finns närvarande i samma habitat som tidig fältgentiana.

Bedömningen av fältgentianans status är gjord i fem olika klasser, där den mest tillfredställande klassen är ökande (relativt god bevarande status) och därefter följer stabil, minskande och insådd inom x år samt utgången.

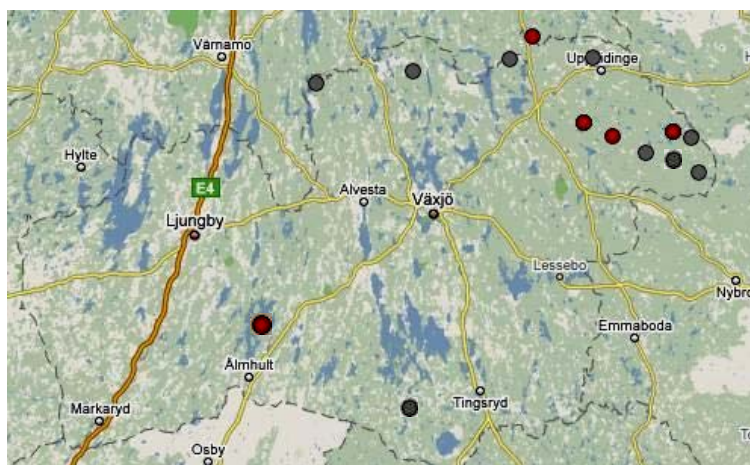

Bild 1. Utdrag från artdatabankens databas 081030. Antal besökta lokaler (14 styck) som inventerades och bedömdes i Kronobergs län 2008. Röd punkt eftersökt och funnen, grå punkt eftersökt men ej funnen 2008.

Åtgärdsförslag

I ett första läge bör alla berörda markägare och andra intressenter informeras om var fältgentiana växer och vilken skötsel fältgentiana kräver för att hålla en stabil population.

Omedelbar anpassa skötseln till fältgentianans krav i de fyndlokaler som är minskande för att förhindra utgång av fältgentiana från lokalerna.

Varaktiga åtgärder bör sättas in på alla växtlokaler som har fältgentiana eller varit noterade någon gång under de senaste 10 åren, framförallt i Natura 2000-områden.

Fältgentianan bör spridas till fler växtlokaler och utöka de växtlokaler som redan är etablerade inom skyddade områden, så att dessa populationer blir betydligt mer bestående. Spridning ska ske med hänsyn till befintliga fältgentianapopulationer.

Möjligheterna att så in fältgentiana i tidigare växtlokaler, efter det att skötseln modifierats efter fältgentianas behov, bör ses över.

Slutsats

Att fältgentiana *Gentianella spp. campestris* betecknas som sårbar på den svenska rödlistan är ingen tillfällighet. Fältgentianas växtlokaler och individantal på varje växtlokal har minskat under många år. Detta beroende på jordbruksnäringens kraftigt förändrade markanvändning och brist på kunskap hos berörda markägare, arrendatorer, förvaltare och myndigheter som passivt medgivit förlusten. Under senare år har dock en kraftansträngning skett inom några skyddade områden i Kronobergs län, där antalet individer av fältgentiana numera ökar. Trendbrottet visar att det går att restaurera och modifiera skötseln för att ge fältgentiana företräde. Restaurering av habitat där fältgentiana har sin hemfrist, ger även livskraft för andra hotade och missgynnade arter i ogödslade torra till friska gräsmarker. Målsättningen torde vara att systematiskt utöka antalet växtlokaler, anpassa hävden för att öka antalet individer samt att underrätta alla berörda parter om betydelsen av en ökad biologisk mångfald i Kronobergs län.

Referenser

Edqvist, M. & Karlsson T. (red.) 2007: *Smålands flora*. SBF-förlaget, Uppsala

Faktablad *Gentianella campestris ssp. campestris* – *fältgentiana*. Artdatabanken, 2007

Gärdefors, U. *Rödlistade arter i Sverige*. Artdatabanken, 2005

Smålands Flora: Databas

Rapportörer för floraväxteriet har varit Kerstin Peterson (kp), Torsten Zaar (tz), Jonas Wäglind (JoW), Jan-Erik Hederås (jeh), Margareta Edqvist (Mge), Sten-Åke Svensson (sås) Stefan Nilsson (StN), Ingvar Nilsson (in), Thomas Norlin (tn), John Christoffersson (jc) och Länsstyrelsen samt några oidentifierade floraväxtare, vid ett par tillfällen.

Intervjuer har skett med Kerstin Petersson, Torsten Zaar, Toni Johansson, Britt-Marie Conradsson, Vallis Fransson, Stefan Nilsson, Christer Gillsjö, Jan-Erik Hederås och Margareta Edqvist under fält-/skrivarbetet 2008.

Ett särskilt **Tack** går till Kerstin Petersson, Kalmar, för du att bistått och visat mig äldre fyndlokaler under fältarbetet, sommaren 2008.

Bilaga 1

Innehållsförteckning	sid.
Brorsmåla	1
Hjälmaryd	2
Höö	3-4
Ideboås	5-8
Kronogården (Fröseke)	9-10
Kålsboda	11
Lundby	12
Lyåsa	13
Norrgården (Älghult)	14
Råsen	15
Sjölund	16
Skäraskog	17-19
Vrånghult	20
Våraskröv	21

Bilaga 2

Databas: Fältgentiana Ekologa 2008

Brorsmåla 1

Tingsryds kommun

(sid 1 av 21)

Bedöms som tänkbar för insådd inom 5 år

Natura 2000

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2004-06-29	0	6260855	1433255	jeh
2005-01-01	0	6260855	1433255	jeh
2007-06-05	0	6260855	1433255	jeh
2008-06-25	0	6260836	1433284	Ekologa

Habitatbeskrivning: Ängen i Brorsmåla hävdas med slåtter och efterbete årligen och har så gjorts i mer än 20 år. Under 1980-talet rapporterades tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* från området och sedan dess har växten inte syns till. Slätterängen har tillräckligt ljusinsläpp och endast några glest placerade lövträd i anslutning till odlingsrösen. Ängen har en hävdgynnad flora som beroende på svagt efterbete är en aning frodig och högväxt för att kunna inhysa tidig fältgentiana. Ansamling av mossor finns också i området. Möjlig växtlokal för fältgentiana i Brorsmåla är ca 1000 m² (40 m x 25 m).

Bild 1.2 Yta Brorsmåla 1, tänkbar lokal för insådd av tidig fältgentiana i framtiden.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, rödven, gråfibbla, darrgräs, ängsskallra, sommarfibbla, vårbrodd, blodrot och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, solvända, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bred artvariation och har idag en tendens till ansamling av mossor.

Nuvarande skötsel: Området hävdas idag med slåtter och efterbete och har så gjorts under de senaste 20 åren. På stenrösen och andra refuger växer vedväxter (bl.a. björk, ek och lind) och dessa har ibland en tendens att bli stora.

Behov: Fortsätta som tidigare med årlig fagning och slåtter efter blomningsperioden (runt den 1 augusti) samt efterbete. Därtill behövs någon vecka som höet ligger och torkar i ängen innan det fraktas bort. Eventuellt kan delar av detta område hägnas in så att betesdjur kan vara där längre in på säsongen. Området som kan tänkas insås har tillräcklig stor areal. Markägaren är tillfrågad och ser positivt på insådd av tidig fältgentiana i området.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr. Bilden visar ängen där den tilltänkta platsen för insådd av tidig fältgentiana skulle kunna genomföras.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2000-01-01	40	6337476	1434491	Lst ab
2005-06-30	1	6337476	1434491	JoW
2008-07-06	0	6337478	1434482	Ekologa

Habitatbeskrivning: Ängen i Hjälmaryd hävdas med slåtter och efterbete årligen och har så gjorts i mer än 20 år. Under slutet 1990-talet rapporterades tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* från området och sedan dess har arten endast rapporterats en gång. Området som helhet har en hävdgynnad flora som är tydligt näringspåverkad. Ju närmare ladugården desto mer tydlig högvuxen vegetation med hundkex och hundäxing som karaktärsväxter. Slåtterängen har tillräckligt ljusinsläpp och endast några glest placerade lövträd i anslutning till odlingsrösen. Växtlokalen är ca 1500 m² till ytan och har en långsmal form. Ytan är placerad där undertecknad rapporterade tidig fältgentiana i juni 2005.

Bild 1.2 Inom ytan Hjälmaryd 1, finns frodig och högvuxen vegetation.

Nuvarande skötsel: I slåtterängen där tidig fältgentiana har rapporterats i Hjälmaryd, finns tillräckligt med ljusinsläpp. Betesdjuren samlas troligen vid ladugården och koncentration av näringsämnen ökar, vilket påverkar den lågväxta floran negativt.

Behov: Fortsätta som tidigare med årlig slåtter efter blomningsperioden (runt den 1 augusti) för tidig fältgentiana och efterbete. Efterbetet bör nog reduceras sent på säsongen om marken är blöt. Aktiva åtgärder bör göras för att begränsa utsläppen av växtnäring till slåtterängen. Möjligen bör efterbetet fållas för att om möjligt begränsa trampskadorna.

Vanliga växter inom ytan: darrgräs, blekstarr, jungfrulin, älgört, smörbollar, lentåtel, rödven, prästkrage och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, och svartkämpar.

Vegetation var frodig och högväxt, troligen beroende på näringsläckage från intilliggande gödselanläggning eller närhet till ladugården. I slåtterängen hittades påtagliga trampsador vid slutningen på väg ner mot fuktängen. Ingen ansamling av mossor finns i området där ytan placerades ut.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Ytan är placerad där undertecknad rapporterade tidig fältgentiana i juni 2005. Stora delar av lokalen syns på bild.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2005-06-30	20	6282420	1400222	tn
2008-06-25	3	6282425	1400227	Ekologa

Habitatbeskrivning: Ängen i naturreservatet Höö hävdas med slåtter och efterbete årligen och har så gjorts under lång tid. Området där tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* är rapporterad har ett tillräckligt ljusinsläpp och en utvecklad hävdgynnad flora. Floran är högväxt och frodig, troligen beroende på inslaget av grönsten i berggrunden. Växtlokalen är ca: 2 500 m² till ytan (50 m x 50 m) och ligger i norrsluttning. Platsen där tidig fältgentiana hittades i år, var på blottade jordtytor gjorda av traktordäck och tramp från betesdjur. Fältgentianan har begränsade möjligheter att stärka sin population i området, beroende på frånvaron av tramp från betesdjur eller andra blottade jordtytor.

Bild 1.1 Tidig fältgentiana vid Höö 1, 2008-06-25

Bild 1.2 Inom yta Höö 1, räknades endast 1 planta av tidig fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: sommarfibbla, gullviva, ängsskallra, darrgräs, rödklint, gökärt, vårbrodd, ängsviol och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet var frodigt och relativt högvuxet. Någon tendens till ansamling av mossor kunde inte observeras. År 2008 verkade vegetationen i naturreservatet Höö ha klarat den varma och torra försommaren utan att brännas eller torka ut.

Totalt räknades 3 plantor på en yta av ca: 60 m² vid Höö 1. Ingen av plantorna visade något tecken på uttorkning vid inventeringstillfället 080625.

Nuvarande skötsel: Området där fältgentiana växer hävdas med slåtter och efterbete årligen och har så gjorts under lång tid. Ljusinsläppet är tillräckligt och i området finns en hävdgynnad ängsflora. Vegetationen är frodig och högväxt. Där de små tidiga fältgentianaplantorna växer är marken jordblottad med antingen stamp eller körskador från slåtterredskap. Störningen har sannolikt begränsat möjligheterna för den övriga floran att konkurrera med fältgentiana.

Behov: Fortsatt traditionell slåtterhävd höbärgning och längre intensivare efterbete på hösten, för att öka fältgentianans möjlighet till en starkare population i området. Störningen i form av stamp eller körskador verkar vara en nödvändighet för att fältgentianan ska kunna vara etablerad i området.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 3 plantor av tidig fältgentiana inom ett område av ca: 60 m². Delar av växtlokalen syns på bilden.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1980-01-01		6282340	1400272	in
1994-07-02	100	6282340	1400272	in
1999-07-19		6282340	1400272	Mge
2008-06-25	0	6282340	1400272	Ekologa

Habitatbeskrivning: Ängen i naturreservatet Höö hävdas med slåtter och efterbete årligen och har så gjorts under lång tid. Området har ett tillräckligt ljusinsläpp och har en hävdgynnad ängsflora. Floran är högväxt och frodig, troligen beroende på inslaget av grönsten i berggrunden. Förmodligen har fältgentiana konkurrerats ut av den högväxande flora och ett undermåligt markslitage. Inga blottade jordytor eller stamp kunde ses vid besöket.

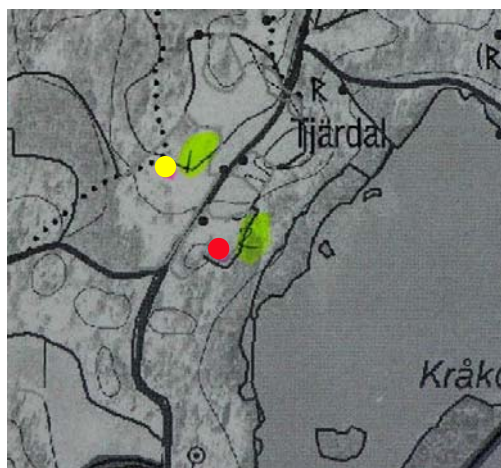

Bild 2.2 Röd punkt (södra) visar rapporterad växtlokal för fältgentiana från 1980-talet. Gul punkt (norra) växtlokalen, bilaga sidan 4.

Beskrivning till kartan: Ekologa har besökt båda platserna på kartan. Röd punkt visar södra växtlokalen och gul punkt visar norra växtlokalen. Vid ett tillfälle för några år sedan pekade Thomas Norlin (tn) ut växtlokalen för undertecknad vid södra lokalen för fältgentiana på Höö (röd punkt vid 2, bild 2.2). Hela området vid koordinaten och den utpekade platsen av Thomas N. genomsköts utan att finna någon fältgentiana. Utpekad plats av Thomas N. ligger ca 30 m nordväst om koordinerad plats (röd markering på bild 2.3).

Vanliga växter (vid koordinerad plats): blodrot, rödklöver, vårbrodd, blekstarr, luddtåtel, gökärt, fyrkantig johannesört och svartkämpar.

Följeväxter: vårbrodd och svartkämpar

Nuvarande skötsel: Området där fältgentiana tidigare har rapporterats hävdas med slåtter och efterbete årligen. Troligen har florin förändrats i området som idag har en frodig och högväxt vegetation. Uteblivet stamp och blottade jordytor begränsar sannolikt möjligheterna för den konkurrenssvaga fältgentianan och de övriga hävdgynnade arterna.

Behov: Fortsätta som tidigare med årlig fagning och slåtter efter blomningsperioden (runt den 1 augusti) samt kraftigare efterbete. Därtill behövs någon vecka som höet ligger och torkar i ängen innan det fraktas bort. Eventuellt kan delar av detta område hägnas in så att betesdjur kan vara längre på säsongen där.

Bild 2.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar koordinatens placering. Bilden är tagen i slåtterängen där fältgentiana eftersökt flera gånger i naturreservatet Höö.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2004-01-01	100	6323809	1492298	JoW
2005-06-30	20	6323809	1492298	TZ
2007-06-29	6	6323809	1492298	JoW
2008-06-23	74	6323776	1492231	Ekologa

Bild 1.1 Tidig fältgentiana i Ideboås1, 2008-06-23.

Bild 1.2 Inom ytan Ideboås 1, räknades 8 plantor av tidig fältgentiana.

Nuvarande skötsel: I området där fältgentiana växer, finns tillräckligt med ljusinsläpp. Slåtter, hövändning och efterbete sker årligen. Området är inhägnat och hävdas enligt tradition. Den hävdgynnande artstocken bedöms vara tillfredställande.

Behov: Att fortsätta som tidigare med årlig slåtter efter blomningsperioden för tidig fältgentiana, runt den 1 augusti, höbärgning samt efterbete. Utökning av slåtterängen är ej aktuell eftersom det redan skett, och en ytterligare utökning av slåtterängen finns det ingen potentiell mark för. Området bör fortsättningsvis vara inhägnat så länge nuvarande typ av skötsel är aktuell.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, gråfibbla, ängsskallra, fyrkantig johannesört, vårbrodd, sammetsdagdkåpa, rödven, ängsviol, gullviva och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, solvända, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bred artvariation och har inte så stor andel mossor.

Alldeles i närheten av yta Ideboås 1 har vildsvin bokat om och förändrat vegetationen avsevärt.

Totalt räknades 74 plantor av tidig fältgentiana på en yta av ca: 1 000 m² vid Ideboås 1.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 74 plantor av tidig fältgentiana inom ett område av ca: 1 000 m². Observera att framtill höger om markeringen har vildsvin bokat. Endast delar av lokalen syns på bilden.

Bedöms som **ökande**

Natura 2000

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2004-01-01	100	6323809	1492298	JoW
2005-06-30	20	6323809	1492298	TZ
2007-06-29	6	6323809	1492298	JoW
2008-06-23	63	6323773	1492224	Ekologa

Bild 2.1 Liten tidig fältgentiana (ca 5 cm) i Ideboås 2, 2008-06-23.

Habitatbeskrivning: Det östra området i Ideboås där tidig fältgentiana växer är en före detta betesmark som idag hävdas med fagning, slåtter och efterbete. Den nuvarande slåtterängen är inhägnad och öppnas endast vid efterbetet. Området har utökats under senare år och omfattar idag ca 1 ha. En utglesning av björk och hassel har genomförts vilket har åstadkommit mer ljusinsläpp. Idag har östra slåtterängen i Ideboås en relativt god status. Yta Ideboås 2 ligger uppe på bergsklacken vilket gör att det är betydligt torrare här, än vid yta Ideboås 1, nedanför bergsklacken. Fler torrängsväxter finns här och fältgentianaplantorna är betydligt spädare till storleken.

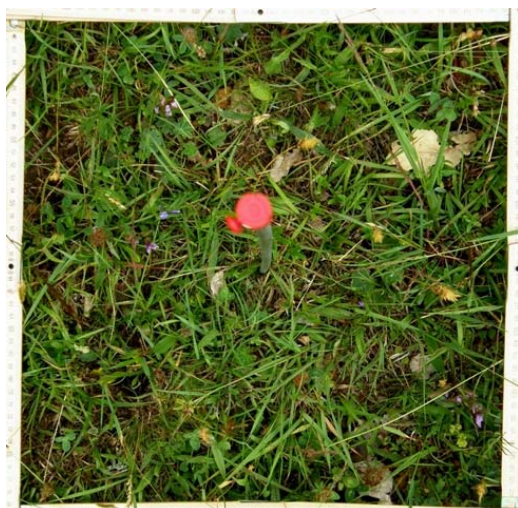

Bild 2.2 Inom ytan Ideboås 2, räknades 5 plantor av tidig fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, ängsskallra, vårbrodd, solvända, blåklocka, sammetsdagglåpa, rödven, ängsviol och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, solvända, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bred variation och inte finns det så stor andel mossor. Vissa år kan området vid Ideboås 2 bli torrt vilket kan bidra till att fröproduktionen kan reduceras.

Totalt räknades 63 plantor av tidig fältgentiana på en yta av ca: 200 m² vid Ideboås 2.

Nuvarande skötsel: I området där fältgentiana växer, finns tillräckligt med ljusinsläpp. Slåtter, hövändning och efterbete sker årligen. Området är inhägnat och hävdas enligt tradition. Den hävdgynnande artstocken bedöms vara tillfredställande.

Behov: Att fortsätta som tidigare med årlig slåtter efter blomningsperioden för tidig fältgentiana, runt den 1 augusti, höbärgning och efterbete. Utökning av slåtterängen är ej aktuell eftersom det redan skett, och en ytterligare utökning finns det ingen potentiell mark för. Området bör fortsättningsvis vara inhägnat så länge nuvarande typ av skötsel är aktuell.

Bild 2.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 63 plantor av tidig fältgentiana inom ett område av ca: 200 m². Hela lokalen syns på bilden.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2004-01-01	100	6323809	1492298	JoW
2005-06-30	20	6323809	1492298	TZ
2007-06-29	6	6323809	1492298	JoW
2008-06-23	2	6323793	1492248	Ekologa

Habitatbeskrivning: Det östra området i Ideboås där tidig fältgentiana växer är en tidigare betesmark som idag hävdas med fagning, slåtter och efterbete. Den nuvarande slåtterängen är inhägnad och öppnas endast vid efterbetet. Området har utökats under senare år och omfattar idag ca 1 ha. Växtlokalen är ca: 500 m² till ytan (25 m x 20 m). En utglesning av björk och hassel har genomförts vilket också har åstadkommit mer ljusinsläpp. Idag har östra slåtterängen i Ideboås en relativt god status. Yta 3 ligger längre österut än yta 1 och 2, utanför den tidigare slåtterängen, Yta 3 ingår numer i slåtterängen sedan utökningen. Så här långt åt nordöst har det inte påträffats fältgentiana tidigare.

Bild 3.1 Tidig fältgentiana i Ideboås 3, 2008-06-23.

Bild 3.2 Inom ytan Ideboås 3, räknades 2 plantor av tidig fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, ängsskallra, vårbrodd, blåklocka, gråfibbla, kattfot, rödven, blodrot och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: jungfrulin, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bra variation men har ännu inte helt fått en slåtterängsflora. Slåttergynnade kärlväxter såsom darrgräs, knägräs, solvända och ängsviol bör så småningom uppträda i delområdet. Någon ansamling till mossbildning kunde inte ses.

Totalt räknades 2 plantor av tidig fältgentiana på en yta av ca: 10 m² vid Ideboås 3.

Nuvarande skötsel: I området där fältgentiana växer, finns tillräckligt med ljusinsläpp. Slåtter, hövändning och efterbete sker årligen. Området är inhägnat och hävdas enligt tradition. Den hävdgynnande artstocken har en bred variation, och en hel del torrängsarter har etablerats sig.

Behov: Att fortsätta som tidigare med årlig slåtter efter blomningsperioden för tidig fältgentiana, runt den 1 augusti, höbärgning och efterbete. Utökning av slåtterängen är ej aktuell eftersom det redan skett, och en ytterligare utökning finns det ingen potentiell mark för. Området bör fortsättningsvis vara inhägnat så länge nuvarande typ av skötsel är aktuell.

Bild 3.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 2 plantor av tidig fältgentiana inom ett område av ca: 10 m². Endast delar av lokalen finns på bild.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2004-01-01	100	6323809	1492298	JoW
2005-06-30	20	6323809	1492298	TZ
2007-06-29	6	6323809	1492298	JoW
2008-06-23	14	6323732	1492100	Ekologa

Habitatbeskrivning: Det västra området i Ideboås, söder och öster om ladugården finns det en slåtteräng som troligtvis har funnits här under lång tid. Flera odlingsrösen finns i slåtterängen. Slåtterängen hävdas med fagning, slåtter och efterbete. Området är inhägnat och öppnas endast vid efterbetet. Växtlokalen är ca: 2 000 m² till ytan (40 m x 50 m). En utglesning av hassel har gjorts vilket har skapat mer ljusinsläpp. Bitvis växer dock en hel del örnbräken i området men området som helhet kan ses ha en relativt god status. En negativ påverkan som tillkommit är att vildsvin bökar i lokalen där tidig fältgentiana växer.

Bild 4.1 Tidig fältgentiana i Ideboås 4, 2008-06-23.

Bild 4.2 Inom ytan Ideboås 4, räknades 5 plantor av tidig fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, gråfibbla, ängsskallra, vårbrodd, sammetsdagdkåpa, gökärt rödven, solvända, prästkrage och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, solvända, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bra variation och har inte så andel mossa. I närheten av yta Ideboås 4 har vildsvin bökat om och förändrat vegetationen en del.

Totalt räknades 14 plantor av tidig fältgentiana på en yta av ca: 100 m² vid Ideboås 4.

Nuvarande skötsel: I området där fältgentiana växer, finns det tillräckligt med ljusinsläpp. Slåtter, hövändning och efterbete sker årligen. Området är inhägnat och slås enligt tradition. Den hävdgynnande artstocken bedöms vara tillfredställande.

Behov: Att fortsätta som tidigare med årlig slåtter efter blomningsperioden för tidig fältgentiana, runt den 1 augusti, höbärgning och efterbete. Utökning av slåtterängen är ej aktuell eftersom det redan skett, och en ytterligare utökning finns det ingen potentiell mark för. Området bör fortsättningsvis vara inhägnat så länge nuvarande typ av skötsel är aktuell.

Bild 4.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 14 plantor av tidig fältgentiana inom ett område av ca: 100 m². Observera att framtill höger om markeringen i bild, har vildsvin bökat.

Bedöms som tänkbar för **insådd inom 5 år**

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1988-01-01	100	6314955	1498055	Ls
1994-09-10	0	6314955	1498055	Stn
2008-07-02	0	6314880	1498039	Ekologa

Habitatbeskrivning: Betesmarken vid Kronogården i Fröseke har hävdas med bete under lång tid och innan dess troligtvis med slåtter. I området finns påtagligt med fornåkrar och odlingsrösen. Betesmarken är välbetad och bitvis finns en påtagligt hävdgynnad artstock. Under den senare delen 1980-talet rapporterades tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* från området och sedan dess har arten inte syns till. Området har mestadels tillräckligt ljusinsläpp och endast några glest placerade lövträd skuggar områden med hävdgynnad flora. Därtill finns det områden med örnbräken och tydligt kvävepåverkade ytor. Visas tendenser för ansamling av mossor finns i området. En tänkbar lokal för insådd av fältgentiana finns vid Kronogården 1 och ligger i en sluttning mot norr som är ca: 1 500 m² (75 m x 20 m) stor.

Bild 1.2 Yta Kronogården 1, en tänkbar lokal för insådd av tidig fältgentiana i framtiden.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, rödven, liten blålocka, gråfibbla, darrgräs, bockrot, vårbrodd, solvända och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, solvända, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bred artstock och har idag en tendens för ansamling av mossor.

I närområdet växer en del örnbräken och det finns även några björkar och rönnar som skuggar markytan.

Nuvarande skötsel: Området hävdas idag med bete och har så gjorts under de senaste 50 åren. Betet är troligen svagt vissa år så att tillväxten av örnbräken och småbuskar sker. En del hävdgynnad flora står delvis i skuggan.

Behov: Området som kan tänkas insås har tillräcklig stor areal. Betesmarken fordrar då traditionell slåtter (runt den 1 augusti) årligen med fagning och efterbete. Därtill behövs någon vecka som höet ligger och torkar i ången innan det fraktas bort. Eventuellt kan delar av området inhägnas så att betesdjur kan vara här längre in på säsongen. Markägaren är tillfrågad och ser positivt på insådd av tidig fältgentiana i området.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr. Bilden visar ången där den tilltänkta platsen för insådd av tidig fältgentiana skulle kunna genomföras.

Bedöms som tänkbar för **insådd inom 5 år**

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1988-01-01	100	6314955	1498055	Ls
1994-09-10	0	6314955	1498055	Stn
2008-07-02	0	6314943	1497914	Ekologa

Habitatbeskrivning: Betesmarken vid Kronogården i Fröseke har hävdats med bete under lång tid och innan dess troligtvis med slåtter. I området finns påtagligt med fornåkrar och odlingsrösen. Betesmarken är välbetad och bitvis finns en tydligt hävdgynnad artstock. Under den senare delen 1980-talet rapporterades tidig fältgentiana från området och sedan dess har arten inte syns till. Området har mestadels tillräckligt ljusinsläpp och endast några gles placerade lövträd skuggar områden med hävdgynnad flora. Därtill finns det några områden med örnbräken och tydligt kvävepåverkade ytor. Tendenser för ansamling av mossor finns i området. En tänkbar lokal för insådd av fältgentiana finns vid Kronogården 2 och ligger i en södersluttning som är ca: 1 000 m² (50 m x 20 m) stor.

Bild 2.2 Yta Kronogården 2, en tänkbar lokal för insådd av tidig fältgentiana i framtiden.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, rödven, bockrot, gråfibbla, darrgräs, bockrot, våbrodd, solvända och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, solvända, våbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bred artvariation och har idag en tendens för ansamling av mossor.

I närområdet växer en del örnbräken och det finns även några björkar, enar och rönnar som skuggar markytan.

Nuvarande skötsel: Området hävdas idag med bete och har så gjorts under de senaste 50 åren. Betet är troligen svagt vissa år, så att tillväxten av örnbräken och småbuskar sker. En del hävdgynnad flora står delvis i skuggan.

Behov: Området som kan tänkas insås har tillräcklig stor areal. Betesmarken fordrar då traditionell slåtter (runt den 1 augusti) årligen med fagning och efterbete. Därtill behövs någon vecka som höet ligger och torkar i ången innan det fraktas bort. Eventuellt kan delar av området inhägnas så att betesdjur kan vara här längre in på säsongen. Markägaren är tillfrågad och ser positivt på insådd av tidig fältgentiana i området.

Bild 2.3 Bilden är tagen med riktning mot norr. Bilden visar ången där den tilltänkta platsen för insådd skulle kunna genomföras.

Bedöms som förmodligen **utgången**

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1984-01-01	10	6340155	1456555	Sås
2008-07-01	0	6340155	1456555	Ekologa

Habitatbeskrivning: Från mitten av 1980-talet beskrivs lokalen som en betesmark med bl.a. växtlokal för fältgentiana (*Gentianella campestris*). Vid inventeringstillfället bekräftas att det tidigare varit slåtteräng och betesmark här. Fläckvis finns en tydlig ängs- eller betesmarksflora med bland annat darrgräs, jungfrulin, solvända och slåttergubbe. I området finns det även påtagligt många odlingsrösen, vilket tyder på ängsmarker. Idag domineras området med ljung, örnbräken och barrträdsplantor samt dungar av asp och björk. Lokalen finns omnämnd i en floraväktarrapport 2005.

Bild 1.1 Tidigare växtlokal för fältgentiana, rapporterad 1984. Bilden är tagen med riktning mot norr och visar den tidigare betesmarken i Kålsboda. Idag domineras växtlokalen med bland annat ljung och örnbräken.

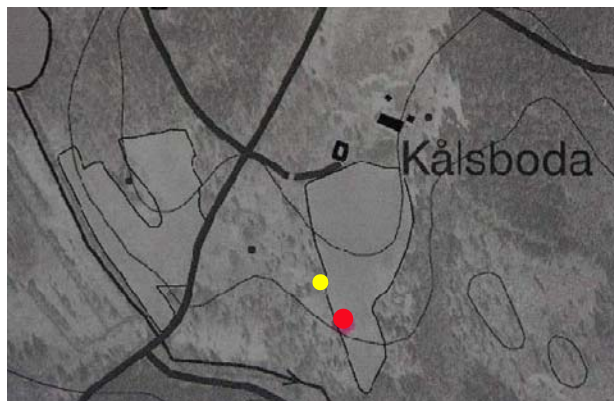

Bild 1.2 Stor röd punkt visar rapporterad växtlokal för fältgentiana 1984. Växtlokalen är omnämnd i floraväktarrapporten 2005. Vid liten gul punkt är fotograferingsplatsen.

Nuvarande skötsel: Området vid den tidigare växtlokalen för fältgentiana i Kålsboda är idag igenvuxen och har troligen inte betats under de senare 5-10 åren. Det finns en del minnen kvar i form av små fläckar med torrängsvegetation med tillhörande dagfjärilsfauna. Nämda minnen finns uteslutande i gläntor där solen finns mestadels av dagen.

Behov: Lokalen bedöms som **utgången** om inget genast åtgärdas. En kraftig röjning/gallring, ev. bränning och återupptaget bete är en grundförutsättning om området ska kunna hysa någon fältgentiana inom överskådlig framtid.

Bild 1.2 Bilden är tagen med riktning mot söder. Bilden visar området där det en gång var en växtlokal för fältgentiana. Växtlokalen domineras idag av ljung och örnbräken.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1988-01-01		6317855	1491155	jc
1994-09-10	0	6317855	1491155	Stn
2008-07-02	0	6317845	1491104	Ekologa/kp

Habitatbeskrivning: Ängen i Lundby hävdas med fagning, slåtter och efterbete årligen och har så gjorts i mer än 10 år. Vegetationen är för frodig och högväxt för att kunna inhysa fältgentiana idag. Området har för lite ljusinsläpp och får därmed en mer lundpräglad vegetation.

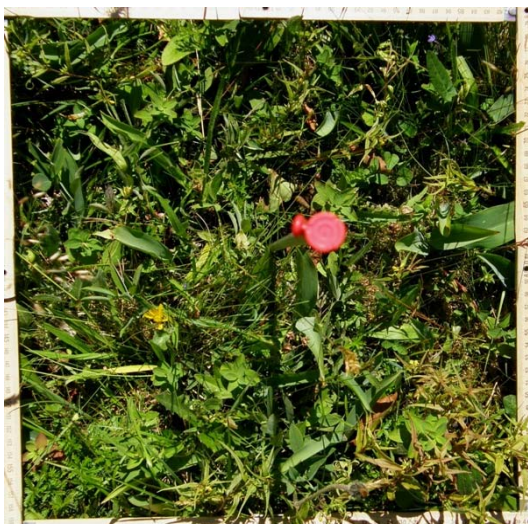

Bild 1.2 Yta Lundby 1, tänkbar lokal för insådd av fältgentiana någon gång i framtiden.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, höskallra, skogskovall, sommarfibbla, johannesört, blodrot, vårbrodd, svartkämpar, liljekonvalje och ängsviol.

Följeväxter inom ytan: jungfrulin, svartkämpar höskallra och vårbrodd.

Vegetationsskiktet har en bred artvariation och har en tendens för ansamling av mossor.

Vid besöket inventerades hela ängen och ingen fältgentiana kunde hittas. Platsen valdes där de flesta av fältgentianans följeväxter kunde finnas. Område är ca: 1000 m² (40 m x 25 m) stort och ligger i ängens soligaste delar.

Nuvarande skötsel: Området hävdas idag med slåtter och efterbete och har så gjorts under de senaste 20 åren. Stenrösen och andra refuger har större träd med buskage som tenderar till att bli stora.

Behov: Området som kan tänkas insås har tillräcklig stor areal. Ängen fodrar traditionell slåtter (runt den 1 augusti) årlig fagning och efterbete. Därtill behövs någon vecka då höet ligger och torkar i ängen innan det fraktas bort. Vidare behövs en utglesning av de träd och buskage som finns vid odlingsrösen och refuger. Markägaren är tillfrågad och ser positivt på insådd av fältgentiana i området någon gång i framtiden.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr. Bilden visar slåtter-ängen i Lundby 1, där insådd av fältgentiana någon gång i framtiden skulle kunna ske.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1988-01-01		6334555	1413655	Ist
2005-06-30	5	6335475	1413648	JoW
2008-07-06	0	6335489	1413641	Ekologa

Habitatbeskrivning: Betesmarken i Lyåsa har troligen hävdats under relativt lång tid. Under slutet av 1980-talet rapporterades tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* från området och sedan dess har arten endast rapporterats en gång, vilket var i samband med Länsstyrelsens miljöövervakning 2005. Betesdjuren har skiftat under åren, men de gånger undertecknat varit där (2005 och 2008) har det funnits hästspillning i betesmarken. Växtlokalen är ca 1500 m² (30 m x 50 m) till ytan. Betesmarken som helhet har en utvecklad hävdgynnad flora, med kattfot, jungfrulin och slåttergubbe som karaktärsarter. Nuförtiden växer området igen beroende på svagt bete. Mossa och förna har ökat allt mer under senare år.

Bild 1.2 Inom ytan Lyåsa 1, finns en hävdgynnad flora med en ansamling av mossa.

Vanliga växter inom ytan: gökärt, jungfrulin, blekstarr, vårbrodd, sommarfibbla, prästkrage, slåttergubbe, ängsviol, rödven och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: jungfrulin, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet är aningen glest och det finns ansamling av mossa. Vid ansamling av mossa försvåras fältgentianans frösättning och färre plantor gror till nästkommande år.

Nuvarande skötsel: Området där tidig fältgentiana noterades 2005 håller på att växa igen med träd, buskar och ljung, beroende på svag hävd. Svag hävd medför också ansamling av förna och mossa. Ljusinsläppet i området är aningen svagt, beroende på enbuskar och en stor ek. Den hävdgynnade artstocken utglesas allteftersom.

Behov: En restaurering av området, med röjning av träd och buskar. Utökat senare bete med ev. andra slags betesdjur, efter blomningsperioden för tidig fältgentiana, runt den 1 augusti. Senare bete på säsongen, ger bättre slitage på mosskiktet. Möjligen kan en naturvårdsbränning ske under tidig vår, för att reducera förna, mossa och ljung.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot väster och röd linje visar ytans centrum. Hitom ytan, finns täta ljunguppslag.

Bedöms som tänkbar för insådd inom 5 år

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1997-01-01	1	6319283	1486250	Lst rs
2008-07-02	0	6319273	1486261	Ekologa

Habitatbeskrivning: Betesmarken vid Norrgården, Älgshult, hävdas idag med bete årligen. Området har hävdats med bete de senare årtiondena och har troligen slåtterhävdats innan dess. I området finns det odlingsrösen. Länsstyrelsen (Lantbruksenheten) fann vid en kontroll ett exemplar av tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* i området 1996. Sedan dess har ingen sett något exemplar av fältgentiana i betesmarken. Träd har avverkats under senare tid i anslutning till betesmarken så att mer ljusinsläpp har åstadkommit. Växtlokalens storlek är ca: 800 m². Torrängsfloran är välutvecklad och artstocken bedöms som tillfredställande.

Bild 1.2 Yta Norrgården 1, tänkbar lokal för insådd av tidig fältgentiana i framtiden.

Vanliga växter inom ytan: jungfrulin, darrgräs, stagg, vårbrodd, blodrot, rödven, prästkrage kattfot och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, solvända, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bred artvariation och har en tendens för ansamling av mossor.

Ytan Norrgården 1 är placerad där tidig fältgentiana hittades 1996. Aktuellt område för lämplig biotop för tidig fältgentiana beräknas vara ca 800 m², dvs. ca 40 m x 20 m.

Nuvarande skötsel: Området hävdas idag med bete och har så gjorts under de senaste 20 åren. Betesmarken är välhävdad och artstocken tillfredställande.

Behov: Området som kan tänkas insås har tillräcklig stor areal. Ängen fordrar traditionell slåtter (runt den 1 augusti) årligen med fagning och efterbete. Därtill behövs någon vecka som höet ligger och torkar i ängen innan det fraktas bort. Eventuellt kan delar av området inhägnas så att slåtter och bete kan förläggas till annan tid på säsongen. Möjligen behövs det avverkas några träd ytterligare för att ge ännu mer ljus vid tilltänkt plats. Markägaren är tillfrågad och ser positivt på insådd av tidig fältgentiana i området.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr. Bilden visar betesmarken där den tilltänkta platsen för insådd skulle kunna genomföras inom 5 år av tidig fältgentiana.

Bedöms som **utgången**

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1988-01-01		6340255	1474755	KP
1994-10-04	50	6340255	1474755	KP
2005-07-20	0	6340255	1474755	KP
2008-07-01	0	6340255	1474755	Ekologa/KP

Habitatbeskrivning: I mitten av 1990-talet beskrivs växtlokalen för fältgentiana (*Gentianella campestris*) i Råsen vid en stig, med en alldaglig störning. Kerstin Petersson (KP) har pekat ut lokalen, där fältgentiana en gång växte. Idag används stigen mycket sällan och lokalen har växt igen med hög gräsvegetation samt en ansevärd mängd förna. I år var berget vid stigen mycket torrt och vegetationen nedbränd vid inventeringstillfället (se bild 1.1).

Bild 1.1 Foto från den tidigare växtlokal för fältgentiana, vid röd punkt, bild 1.2 rapporterad 1994. Växtlokalen är idag igenvuxen med hög gräsvegetation. Mitt i bild syns den tidigare använda stigen.

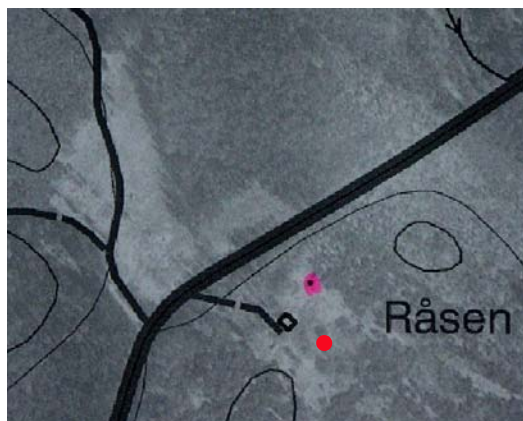

Bild 1.2 Röd punkt visar rapporterad växtlokal för fältgentiana 1994. Växtlokalen är omnämnd redan 1988 då Kerstin Petersson besökte lokalen.

Nuvarande skötsel: Området vid den tidigare växtlokalen för fältgentiana håller på att växa igen helt. Stigen som var dess huvudsakliga växtplats används knappast idag. Inga betesdjur finns området och inte heller har området betats på senare år.

Behov: Lokalen bedöms som **utgången** och har ingen framtid som det ser ut i dag för att kunna hysa någon fältgentiana inom överskådlig tid.

Bild 1.3 Foto från den tidigare växtlokalen för fältgentiana med riktning mot norr. Mitt i bild syns den tidigare använda stigen, där fältgentiana en gång växte.

Bedöms som **minskande**

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2004-07-03	10	6344855	1461455	ma
2008-07-01	5	6344853	1461435	Ekologa

Habitatbeskrivning: Området där tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* växer i Sjölund är på den trampade stigen vid Högländsleden. Växtlokalen är en tidigare åkerslänt som idag är utan hävd. Tidigare har området troligen slagits och betats. Växtlokalen är ca: 200 m² till ytan (40 m x 5 m) och följer stigen mot norr. Fältgentiana har sannolikt blivit kvar i området eftersom att ansamlingen av förna reducerats beroende på trampet på stigen. Idag har fältgentianan mycket begränsade ytor att sprida sig över och om trampet uteblir försvinner sannolikt fältgentianan från platsen. Växtlokalen ligger mycket nära en åker som inte brukats under några år. Träd och buskar tenderar öka i och med att området inte längre används för jordbruksändamål.

Bild 1.1 Tidig fältgentiana i Sjölund 1, 2008-07-01.

Bild 1.2 Inom yta Sjölund 1, räknades 3 plantor av tidig fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: darrgräs, gråfibbla, fårsvingel, jungfrulin, vårbrodd, vitklöver och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet är lågvuxet och är hävdad med tramp, eftersom att lokalen ligger på stigen. En liten ansamling mossor finns på stigen och utanför stigen ökar den betydligt. I år verkar det varit ett mycket torrt år i Sjölund, vilket kan ha medfört att årets fröproduktion kraftigt reduceras eller helt uteblivit.

Totalt räknades 5 plantor tidig fältgentiana längs stigen på en yta av ca: 50 m² vid Sjölund 1. Flera av plantorna var helt uttorkade vid inventeringstillfället 080701.

Nuvarande skötsel: Området där tidig fältgentiana växer i Sjölund är obrukat och har varken slagits eller betas på länge. Den hävd som finns kvar i området är det tramp som besökande på stigen skapar. Mitt på stigen är ansamlingen av mossor begränsad och vid kanterna ökar andelen förna och mossor betydligt. Just på stigkanten växer tidig fältgentiana.

Behov: Återuppta en anpassad hävd för att öka fältgentianans möjlighet till en starkare population i området. Hävden skulle kunna inledas med en bränning (bekämpning mossor) följt av årlig traditionell slåtter, med fagning och liggande torkat hö samt höbärgning. Bränningen bör ske under tidig vår och slåttern i augusti månad för att gynna fältgentianans reproduktion.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 5 plantor tidig fältgentiana inom ett område av ca: 50 m². Delar av växtlokalen syns på bilden.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2005-07-30	163	6325907	1472539	TZ
2006-06-30	156	6325907	1472539	KP
2007-07-03	0	6325907	1472539	JoW
2008-06-23	233	6325925	1472551	Ekologa

Habitatbeskrivning: Området där tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* registrerats i Skäraskog är en tidigare betesmark som idag hävdas med lieslätter (Torsten Zaar och brukare) och efterbete (500 m²). Området har troligen betats under relativt lång tid och dessförinnan hävdats med traditionell slåtter. Man kan se rester av tidigare fornåkrar i området. Idag håller området som helhet på att växa igen, beroende på helt eller delvis utebliven hävd. På senare år har trädsiktet glesats ut en del i området där fältgentianan växer och mer ljusinsläpp har troligen åstadkommits. Spridningsmöjligheter för fältgentiana är begränsad beroende på tättslutande vegetation runt växtplatserna.

Bild 1.1 Tidig fältgentiana i Skäraskog 1, 2008-06-23.

Bild 1.2 Inom ytan Skäraskog 1, räknades 22 plantor av tidig fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, revfibbla, ängsskallra, vårbrodd, sommarfibbla, sammetsdaggekåpa, rödven, röllika, ängsviol och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationssiktet är aningen glest och det finns också tendenser till ansamling av mossor. Vid ansamling av mossor försvåras fältgentianans frösättning och färre plantor gror till nästkommande år.

Totalt räknades 233 plantor tidig fältgentiana på en yta av ca: 200 m² vid Skäraskog 1.

Nuvarande skötsel: Området där fältgentiana växer i Skäraskog 1, har tillräckligt med ljusinsläpp förutom vid den gamla apeln. Efterbetet är troligen en aning svagt eftersom ansamling av mossor tendera till att öka. Den hävdgynnade artstocken verkar vara tillfredställande.

Behov: Utöka området som helhet till 0,5-1 ha med årlig slåtter efter blomningsperioden för tidig fältgentiana, runt den 1 augusti. Därefter årligt efterbete, längre in på säsongen, för bättre slitage på mossiktet. Området bör vara inhägnat som det är idag, så länge nuvarande omfattning av slåtter/bete sker.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 233 plantor tidig fältgentiana, inom ett område av ca: 200 m².

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2005-07-30	163	6325907	1472539	TZ
2006-06-30	156	6325907	1472539	KP
2007-07-03	0	6325907	1472539	JoW
2008-06-23	102	6325928	1472548	Ekologa

Habitatbeskrivning: Området där tidig fältgentiana registrerats i Skäraskog är en tidigare betesmark som idag hävdas med lieslåtter (Torsten Zaar och brukare) samt med efterbete (500 m²). Området har troligen betats under relativt lång tid och dessförinnan hävdats med traditionell slåtter. Man kan se rester av tidigare fornåkrar i området. Idag håller området som helhet på att växa igen, beroende på helt eller delvis utebliven hävd. På senare år har trädskiktet glesats ut en del i området där fältgentianan växer och mer ljusinsläpp har troligen åstadkommits. Spridningsmöjligheter för fältgentiana är begränsad beroende på tättslutande vegetation runt växtplatserna.

Bild 2.1 Tidig fältgentiana i Skäraskog 2, 2008-06-23.

Bild 2.2 Inom ytan Skäraskog 2, räknades 8 plantor av fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: gökärt, jungfrulin, bockrot, ängsskallra, vårbrodd, sommarfibbla, sammetsdagdkåpa, rödven, prästkraige, ängsviol, knippryle och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet är aningen glest och det finns också tendenser till ansamling av mossa. Vid ansamling av mossa försvåras fältgentianans frösättning och färre plantor gror till nästkommande år.

Totalt räknades 102 plantor tidig fältgentiana på en yta av ca: 100 m² vid Skäraskog 2.

Nuvarande skötsel: Området där tidig fältgentiana växer i Skäraskog 2 har tillräckligt med ljusinsläpp. Efterbetet är troligen en aning svagt eftersom ansamling av mossa tenderar till att öka. Den hävdgynnade artstocken verkar att vara tillfredsställande.

Behov: Utöka området som helhet till 0,5-1 ha med årlig slåtter efter blomningsperioden för tidig fältgentiana, runt den 1 augusti. Därefter årligt efterbete, längre in på säsongen, för bättre slitage på mosskiktet. Området bör vara inhägnat som det är idag, så länge nuvarande omfattning av slåtter/bete sker.

Bild 2.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 102 plantor tidig fältgentiana, inom ett område av ca: 100 m².

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2005-07-30	163	6325907	1472539	TZ
2006-06-30	156	6325907	1472539	KP
2007-07-03	0	6325907	1472539	JoW
2008-06-23	10	6325975	1472556	Ekologa

Habitatbeskrivning: Området där tidig fältgentiana registrerats i Skäraskog är en tidigare betesmark som idag hävdas med lieslåtter (Torsten Zaar och brukare) samt med efterbete (500 m²). Området har troligen betats under relativt lång tid och dessförinnan hävdats med traditionell slåtter. Man kan se rester av tidigare fornåkrar i området. Idag håller området som helhet på att växa igen, beroende på helt eller delvis utebliven hävd. Träd- och buskskikt är relativt tätt i det område som fältgentiana växer vid Skäraskog 3. Spridningsmöjligheter för tidig fältgentiana är mycket små beroende på tätslutande vegetation runt växtplatserna.

Bild 3.1 Fältgentiana i Skäraskog 3, 2008-06-23.

Bild 3.2 Inom ytan Skäraskog 2, räknades 9 plantor av fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: gökärt, jungfrulin, vårbrodd, rödven, gråfibbla, sammetsdagdkåpa, ängsviol, röllika och svartkämpar (kattfot ca: 0,5 m från ytan).

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, vårbrodd och svartkämpar (kattfot ca: 0,5 m från ytan).

Vegetationsskiktet är aningen glest och det finns också tendenser till ansamling av mossor. Vid ansamling av mossor försvåras fältgentianans frösättning och färre plantor gror till nästkommande år.

Totalt räknades 10 plantor tidig fältgentiana på en yta av ca: 60 m² vid Skäraskog 3.

Nuvarande skötsel: Området där tidig fältgentiana växer i Skäraskog 3, har för lite ljusinsläpp och skuggas av träd och buskar. Efterbetet är svagt eftersom ansamling av mossor tenderar till att öka. Den hävdgynnade artstocken verkar att vara tillfredställande.

Behov: Gallra ut en del av träd- och buskskiktet i område Skäraskog 3. Utöka området som helhet till 0,5-1 ha, med årlig slåtter efter blomningsperioden för tidig fältgentiana, runt den 1 augusti. Därefter årligt efterbete, längre in på säsongen, för bättre slitage på mosskiktet. Området bör vara inhägnat som det är idag, så länge nuvarande omfattning av slåtter/bete sker.

Bild 3.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 10 plantor tidig fältgentiana, inom ett område av ca: 60 m².

Bedöms som **utgången**

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
1996-07-28	12	6322355	1496155	KP
2008-07-02	0	6322355	1496155	Ekologa/KP

Habitatbeskrivning: I mitten av 1990-talet var växtlokalen för fältgentiana (*Gentianella campestris*) i Vrånghult en välhävdad åkerslänt med bl.a darrgräs, jungfrulin och solvända. Kerstin Petersson har pekat ut lokalen, där det en gång växte fältgentiana i Vrånghult. Idag är åkerslänten helt igenvuxen med träd och buskage. Gårdsgården står kvar och visar dåtidens gränsdragning mellan åkerslänt och betesmark (se bild 1.1).

Bild 1.1 Tidigare växtlokal för fältgentiana, vid röd punkt, rapporterad 1996. Växtlokalen är idag igenvuxen med träd och buskage. I framkanten på bilden syns den gödslade vallen.

Bild 1.2 Röd punkt visar rapporterad växtlokal för fältgentiana 1996. Växtlokalen är funnen och rapporterad av Kerstin Petersson 1996.

Beskrivning till kartan: Ekologa och Kerstin Petersson har besökt den utpekade "troliga fyndlokalen" samt den lokal (röd punkt, bild 1.2) som Kerstin Petersson rapporterade 1996. Punkten vid frågetecknet är ej besökt (troligen koordinaten som har 6322355 x 1496155). De två blå kryssen är felmarkeringar gjorda före besöket.

Den troliga fyndlokalen nedan har besökts och fotograferats (se bild 1.3)

Nuvarande skötsel: Den "troliga fyndlokalen" är idag en gödslad betesmark med en hel del indikatorarter för näringsrik mark såsom nässlor, hundkex och hundäxing. (se bild 1.3) Likaså är den tidigare fyndplatsen för fältgentiana gödslad. Här finns också hundkex, hundäxing och smörblomma (se bild 1.1).

Behov: Lokalen/lokalerna är **utgånga** och har ingen framtid som det ser ut i dag, för att kunna hysa någon fältgentiana inom överskådlig tid.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och koordinaten ligger vid tallen, mitt i bild. Betesmarken är påverkad av gödsling och flera indikatorväxter hittas i området.

Besöksdat.	Antal	X-koord.	Y-koord.	Rapportör
2005-07-06	70	6322734	1478742	JoW
2006-06-20	0	6322734	1478742	KP
2007-06-27	0	6322734	1478742	JoW
2008-06-23	52	6322731	1478743	Ekologa

Habitatbeskrivning: Den enda kända växtlokalen för tidig fältgentiana *Gentianella campestris* var. *suecica* i Våraskruv är en mycket gammal slåtteräng som efterbetas årligen. Området har hävdats med traditionell slåtter under lång tid. Idag är området väl hävdad. Växtlokalen (ca: 400 m²) ligger vid en åkerslän som sluttar åt sydväst. Ängsstigen går genom växtlokalen så den delas i två små områden. En stor ek skuggar delvis växtlokalen. Växtlokalen ligger så till att det vissa år kan uppstå kraftig torka. Det är okänt varför fältgentianan växer just här, när det finns så stora ytor att etablera sig på. Våraskruvs slåtterängar är drygt 5 ha stora.

Bild 1.1 Bilder på två tidiga fältgentianor vid Våraskruv 1, 2008-06-23. Mer än hälften av gentianaplantorna var uttorkade vid inventeringstillfället.

Bild 1.2 Inom yta Våraskruv 1, räknades 7 plantor av tidig fältgentiana.

Vanliga växter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, spindelört, ängsskallra, vårbrodd, ängsvädd, gråfibbla, rödven, ängsviol och svartkämpar.

Följeväxter inom ytan: darrgräs, jungfrulin, ängsskallra, vårbrodd och svartkämpar.

Vegetationsskiktet har en bred variation och har mycket lite ansamling för mossor. Vissa år kan området vid Våraskruv bli så pass torrt, vilket kan bidra till att fröproduktionen kan reduceras eller helt utebli.

Totalt räknades 52 plantor tidig fältgentiana på en yta av ca: 400 m² vid Våraskruv 1. Mer än hälften av dessa plantor var helt torkade vid inventeringstillfället 080623.

Nuvarande skötsel: Slåtterängen där fältgentiana växer i Våraskruv är välhävdad och slås årligen i slutet av juli månad, höet får sen ligga en tid som sedan bärgas och därefter släpps betesdjuren. Betesdjuren har stora ytor att förvalta så betestryck och tramp kan variera betydligt från år till år. Årlig fagning av området sker. Artstocken är tillfredställande i Våraskruv.

Behov: Slåttern vid växtlokalen för fältgentiana borde framflyttas till någon vecka in i augusti månad för att gynna fältgentianans reproduktion. Våraskruv har endast en känd lokal med fältgentiana, vilket är alldeles för lite. Någon eller några stokastiska händelser kan eliminera hela beståndet. Tre till fyra nya växtlokaler bör sås in i Våraskruvs slåtterängar inom det snaraste.

Bild 1.3 Bilden är tagen med riktning mot norr och röd linje visar ytans centrum. Totalt räknades 52 plantor av tidig fältgentiana inom ett område av ca: 400 m². Hela växtlokalen syns på bilden.